

Eduskunnan työ- ja tasa-arvovaliokunta

14.10.2024

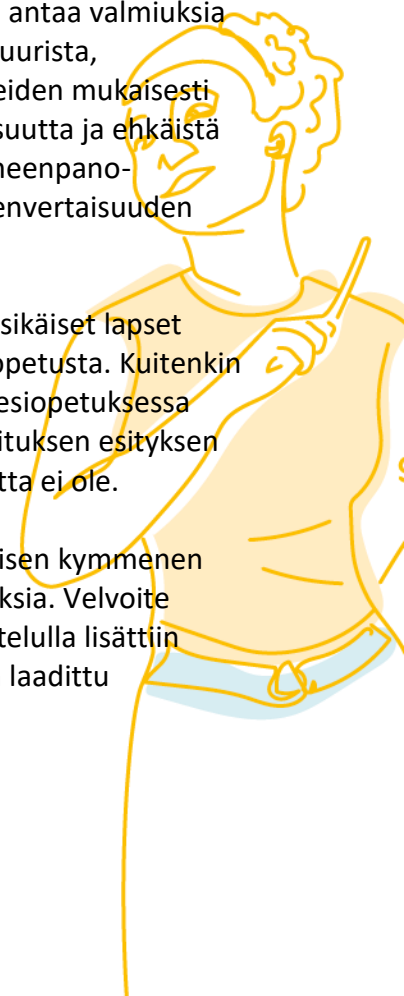
Työ- ja tasa-arvovaliokunnan lausuntopyyntö HE 105/2024 vp hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi yhdenvertaisuuslain 6 a §:n muuttamisesta. Esityksen mukaan varhaiskasvatuksen järjestäjien ja palveluntuottajien ei enää tarvitsisi laatia toimipaikkakohtaisia varhaiskasvatuksen toiminnallisia yhdenvertaisuussuunnitelmia.

Talentia ei kannata hallituksen esitystä. Toimipaikkakohtainen toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma on konkreettinen jokapäiväisen tasa-arvo-, yhdenvertaisuus- ja ihmisoikeuskasvatuksen väline varhaiskasvatuksessa. Se mahdollistaa henkilöstön, lasten ja huoltajien osallisuuden ja huomioi käytännössä yksiköiden monimuotoisuuden ja yksilölliset tarpeet. Toimipaikkakohtaisten yhdenvertaisuussuunnitelmien lakkauttaminen heikentää yhdenvertaisuuden suunnitelmallista edistämistä varhaiskasvatuksessa. Lakkauttaminen olisi erittäin ongelmallisia lapsen oikeuksien ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Hallitusohjelmassa hallitus lupaa työskennellä määrätietoisesti yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseksi yhteiskunnassa. Toimipaikkakohtaisen suunnitelman laatimisen veloitteen poistaminen on ristiriidassa tämän lupauksen kanssa. Samoin hallituksen esitys on ristiriidassa hallitusohjelman kirjauksen kanssa varhaiskasvatuksen laadun paranemisesta. Yhtenä varhaiskasvatustavoitteena on antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti varhaiskasvatuksen tehtävänä on mm. edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja enkäistä syrjäytymistä. Poistaminen on myös ristiriidassa Kansallisen lapsistrategian toimeenpano-ohjelman kanssa, jonka tavoitteena on edistää lasten perusoikeuksia myös yhdenvertaisuuden osalta.

Hallituksen esityksen mukainen veloitteen poistaminen asettaa myös esiopetusikäiset lapset eriarvoiseen asemaan, sillä velvoite koskisi ainoastaan koulussa annettavaa esiopetusta. Kuitenkin suuri osa esiopetuksesta toteutuu osana varhaiskasvatusta ja lisäksi suurin osa esiopetuksessa olevista lapsista osallistuu esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen. Hallituksen esityksen toteutuessa varhaiskasvatus olisi ainoa koulutusjärjestelmän osa, jossa veloitetta ei ole.

Varhaiskasvatuksessa on tapahtunut runsaasti lainsäädännön uudistuksia viimeisen kymmenen vuoden aikana ja myös toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Velvoite edistää yhdenvertaisuutta varhaiskasvatuksessa toimipaikkakohtaisella suunnittelulla lisättiin yhdenvertaisuuslakiin kesäkuussa 2023 ja varhaiskasvatuksen toimipaikoissa on laadittu

ensimmäiset yhdenvertaisuussuunnitelmat. Velvoitteen myönteisiä ihmisoikeusvaikutuksia tai oletettuja kustannusvaikutuksia ei ole mahdollista arvioida lyhyen voimassaolon takia. Näin ollen hallituksen esityksen tavoitteena olevan varhaiskasvatusyksiköiden hallinnollisen taakan vähenemistä ei voida arvioida. Kustannussäästöjä tämä muutos ei tuo.

Talentia katsoo, että kunnille ja varhaiskasvatuksen toimipaikoille on annettava mahdollisuus yhdenvertaisuuslain jatkaa toimeenpanoa ja rakenteiden kehittämistä rauhassa ja pitkäjänteisesti ilman jatkuvia poukkoilevia uudistuksia.

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia

Jenni Karsio
puheenjohtaja

Anne Rytilahti
erityisasiantuntija

lisätietoja

Anne Rytilahti 0432013441 anne.rytilahti@talentia.fi

